

Uitwerking van de Baangerelateerde Investerings(afdrachts)Korting (BIK)

De solvabiliteit van bedrijven is door coronacrisis fors afgenomen. Ondernemingen zijn verzwakt en nauwelijks ruimte om te investeren. In Nederland lijkt een enorm investeringsgat te ontstaan. Het leeuwendeel daarvan zijn de investeringen van bedrijven. Langjarig wordt 80 tot 85% van alle investeringen in ons land gedaan door de private sector. Wij schatten in dat het investeringsgat bij bedrijven over 2020, 2021 en 2022 oploopt tot cumulatief 45-50 miljard. Dat is ruim 5% van het BBP en heeft dus een enorme impact op het verdienvermogen.

Als we ons uit de crisis willen investeren zijn overheidsinvesteringen belangrijk, maar moet het echte volume vanuit de markt komen. Dat is niet alleen voor de korte termijn relevant maar ook om op langere termijn succesvol te kunnen zijn. Het opbouwen van productiecapaciteit is noodzakelijk voor het verdienvermogen op langere termijn. Doen we dat niet dan treedt hysteresis op; met verouderde kennis en productiemiddelen zal de welvaart afnemen. Om de nationale productiecapaciteit in stand te houden en te herstellen is een investeringsregeling nodig die tevens banencreatie aantrekkelijker maakt, de Baangerelateerde Investerings(afdrachts)Korting (de BIK). De BIK is een tijdelijke aanvulling op de bestaande fiscale investeringsregelingen. Het is een conditionele werkgeversaftrek die is gericht op banen en waarmee zo'n 50 tot 60 miljard aan investeringen los kan worden gemaakt. De regeling zal sneller economisch herstel mogelijk maken en de staart van de coronacrisis bekorten.

Met deze investeringsimpuls van 2,5 á 3 miljard per jaar kan voor 25 á 30 miljard per jaar aan investeringen worden uitgelokt. Met de juiste vormgeving, peildatum en anticumulatieregeling zal de budgettaire beheersbaarheid worden verbeterd en wordt deadweight loss zoveel mogelijk beperkt. Deze investeringsimpuls geeft via hogere vraag een positief werkgelegenheidseffect op korte termijn en via de hogere productiviteit een positief werkgelegenheidseffect op langere termijn. Doordat de korting wordt verrekend met de loonheffing leidt dit tot een directe verlaging van de lasten op arbeid wat extra banen en een hogere economische groei oplevert (zoals eerder in 2016 bij het vijf miljard pakket).

Door verrekening via de loonheffing werkt de regeling gunstig uit voor ondernemingen met werknemers in Nederland. Als ondernemingen niet voldoende loonheffing afdragen om de korting te verrekenen dan zal de regeling nog een extra directe prikkel geven om meer personeel in Nederland aan te nemen. Zodra de ergste crisis achter de rug is houdt de BIK-regeling op te bestaan. Door die tijdelijkheid zullen ondernemers een sterke prikkel voelen om investeringen in modernisering, verduurzaming en digitalisering naar voren te halen. Omdat alleen naar de toekomst kan worden verrekend maar niet verder dan 2022, zullen ondernemers zo snel mogelijk willen starten met investeren, teneinde de maximale verrekeningscapaciteit tot eind 2022 te kunnen benutten.

Zou eenzelfde bedrag worden besteed aan directe ondersteuning van de koopkracht dan zou dat een zeer beperkt economisch effect hebben en de werkgelegenheid niet of nauwelijks ondersteunen. Nederlanders hebben in de afgelopen maanden ongekend veel gespaard (9,4 miljard euro) maar dat kwam voor een belangrijk deel doordat consumenten het geld niet konden uitgeven aan reizen, de kapper of in restaurants. Nog steeds zorgen de onzekerheden over de toekomst dat de consumentenbestedingen achterblijven. Het is niet de bestedingsruimte maar het vertrouwen dat de bestedingen remt. Als het vertrouwen terugkomt, dan volgen ook de bestedingen. We zien dat nu bijvoorbeeld in de detailhandelsverkoop. Geld alloceren aan koopkrachtverbetering zal naar verwachting leiden tot meer besparingen en een nauwelijks tot extra consumptie en banen.

Wat is het en hoe werkt het?

De BIK biedt een tegemoetkoming van 10 tot 15 procent voor alle nieuwe investeringen gedaan door ondernemingen in de periode 1 oktober 2020 en 1 oktober 2022. De korting wordt verrekend met de

af te dragen loonheffing (tax credit) over de periode januari 2021 tot en met december 2022. Dankzij deze vormgeving is er een directe koppeling met werkgelegenheid in Nederland.

Een voordeel van verrekening via de loonheffing ten opzichte van een aftrekpost is dat de hoogte niet afhankelijk is van het belastingtarief. Iedere ondernemer krijgt dus eenzelfde netto tegemoetkoming. Een ander groot voordeel is dat de korting snel bij ondernemers terecht komt, ook als er nu geen winst wordt gemaakt maar wel loonkosten zijn.

De verleende korting kan tot uiterlijk eind 2022 worden verrekend. Dat kan ineens of gespreid over de resterende loonaangifte tijdvakken. Doordat er geen terugwenteling naar eerdere maanden mogelijk is ontstaat een sterke prikkel om investeringsbeslissingen zo snel mogelijk te nemen zodat de maximale verrekeningscapaciteit kan worden benut (er resteren dan meer loonaangifte tijdvakken om te verrekenen).

Door alleen een stimulans te zetten op nieuwe investeringsverplichtingen (vanaf peildatum 1 oktober), kwalificeert slechts een deel de totale bedrijfsinvesteringen. Investeren betekent het aangaan van een verplichting ter zake van de aanschaf of verbetering van een bedrijfsmiddel, of het maken van voortbrengingskosten voor een bedrijfsmiddel. Bij het aangaan van een verplichting is onder meer van belang dat er een juridische betalingsverplichting ontstaat, bijvoorbeeld:

- (schriftelijke) acceptatie van een geldige offerte
- mondelinge aanvaarding, zonder voorbehoud, van een aanbod tot koop
- schriftelijk sluiten van een koop- of verkoopovereenkomst

Er is ruime ervaring met het controleren van het moment waarop investeringsverplichtingen zijn aangegaan, zowel vanuit de bestaande investeringsaftrekken als eerder bij de RDA.

Er kan worden gestart met verrekening van de korting op het moment dat het bedrijfsmiddel in gebruik is genomen. Als een bedrijfsmiddel nog niet in gebruik is genomen dan kan slechts worden verrekend tot het bedrag dat is betaald maar niet later dan het moment van ingebruikname. Er komt een desinvesteringsregeling voor bedrijfsmiddelen die binnen 5 jaar worden vervreemd¹. Er komt een (fictieve) desinvesteringsregeling voor bedrijfsmiddelen die binnen 3 jaar niet in gebruik zijn genomen.

Uitvoering

De afdrachtkorting kan worden aangevraagd bij RVO.nl binnen 3 maanden na het aangaan van de investeringsverplichting. Na afgifte van de beschikking door RVO.nl kan worden gestart met verrekening via de af te dragen loonheffing (huidige werkwijze WBSO). Dat kan ineens of gespreid over meerdere tijdvakken (doorgaans maandelijks) waarin loonheffing wordt afgedragen, doch maximaal over de resterende tijdvakken tot eind 2022.

RVO.nl is goed in staat om snel deze regeling uit te voeren, en maakt daarbij gebruik van hun kennis en ervaring met uitvoering van EIA, MIA, WBSO, TOGS en TVL. Bezien moet worden of een doelmatigheidsdrempel nodig is om het aantal aanvragen te beperken. Voor de Belastingdienst ontstaat geen additionele uitvoeringslast omdat wordt aangesloten bij de bestaande infrastructuur van de afdrachtvermindering op de loonheffing (in zowel aangiftesoftware als ICT Belastingdienst). Dat kan door in de loonaangifte tijdelijk de rubriek voor de afdrachtsvermindering speur- en ontwikkelingswerk beschikbaar te stellen voor verrekening van de beschikkingen onder de BIK.

¹ Vervreemding is ook aan de orde als het bedrijfsmiddel wordt overgebracht naar privévermogen of bij staking van de onderneming

Anticumulatie

Het ligt voor de hand een anticumulatieregeling op te nemen met de EIA/MIA/WBSO. Concreet betekent dit dat bij de aanvraag BIK moet worden vermeld of een bedrijfsmiddel ook kwalificeert voor genoemde andere regelingen. Vervolgens vindt een correctie plaats ter grootte van het gemiddelde voordeel. Bij de EIA is dat 11% (extra aftrek van 45% x tarief van 25%. Bij de MIA is dat afhankelijk van de investering 36%, 27% of 13,5% x tarief van 25%. Bij de WBSO is dat 40, 32 of 16% van de investering.

Niet geïsoleerd

Om investeringen snel los te kunnen trekken en een optimale werking van BIK-regeling is noodzakelijk dat het Wiepke-fonds wordt geconcretiseerd, er een oplossing komt voor het stikstofprobleem, de liquiditeit in de private sector wordt behouden en als sociaal sluitstuk een flexibele NOW 3.0 om de crisis te dempen en een ruime inzet op om- her- en bijscholing. Passend is ook een tijdelijke verruiming van de renteaftrekbeperking (van 30 naar 50% EBITDA, de groepsuitzondering en optrekken van de drempel van 1 naar 3 miljoen euro). Want waar eigen vermogen ontbreekt, is vreemd vermogen des te belangrijker om investeringen aan te jagen.

Budgettair

De initiële budgettaire derving wordt geraamd op 2,5 á 3 miljard per jaar, afhankelijk van de peildatum, de anticumulatie met bestaande regelingen en de beperking van verrekening tot maximaal de af te dragen loonheffing en de beperking in de tijd (24 maanden). Gelet op het generieke karakter van de regeling is geen sprake van staatssteun.